

PRESUDA SUDA

15. listopada 1987. (*)

„Sloboda kretanja radnika – Jednakovrijednost diploma – Sportski trener”

U predmetu 222/86,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Tribunal de grande instance de Lille (Okružni sud u Lilleu, Francuska) (osmo kazneno vijeće), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (Unectef), sindikat sa sjedištem u Parizu, s jedne strane,

i

– **Georgesa Heylensa**, nogometnog trenera, sa stalnom adresom u mjestu La Madeleine (Francuska),

– **Jacquesa Dewaillya**, predsjednika i direktora société anonyme d'économie mixte „Lille Olympic Sporting Club”, sa stalnom adresom u mjestu Villeneuve-d'Ascq (Francuska),

– **Jacquesa Amyota**, isto tako direktora „Lille Olympic Sporting Club”, sa stalnom adresom u mjestu Templemars (Francuska),

– **Rogera Deschodta**, isto tako direktora „LilleOlympicSporting Club”, sa stalnom adresom u mjestu Faches-Thumesnil (Francuska), s druge strane,

o tumačenju članka 48. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: Lord Mackenzie Stuart, predsjednik, G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida i G. C. Rodríguez Iglesias (predsjednici vijeća), T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins i F. Schockweiler, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: J. A. Pompe, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (u daljnjem tekstu: Unectef), tužitelja u glavnom postupku, J.- J. Bertrand u pisanom i usmenom postupku,

- za G. Heylensa, J. Dewaillyja, J. Amyota i R. Deschodta, tuženike u glavnom postupku, G. Doussot u pisanom i usmenom postupku,
- za vladu Francuske Republike, G. Guillaume u pisanom postupku,
- za vladu Kraljevine Danske, L. Mikaelson u pisanom postupku i Joergen Molde, pravni savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova, u usmenom postupku,
- za Komisiju Europskih zajednica, J. Griesmar u pisanom i usmenom postupku,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu kako je dopunjen nakon usmenog postupka održanog 31. ožujka 1987.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 18. lipnja 1987.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Presudom od 4. srpnja 1986., koju je Sud zaprimio 18. kolovoza 1986., Tribunal de grande instance de Lille (Okružni sud u Lilleu) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju članka 48. Ugovora o EEZ-u.
- 2 To je pitanje postavljeno u kaznenom postupku nakon privatne tužbe koju je Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football podnio protiv G. Heylensa, nogometnog trenera, te J. Dewaillyja, J. Amyota i R. Deschodta, direktorâ société anonyme d'économie mixte „Lille Olympic Sporting Club”, uz obrazloženje da su kao glavni počinitelj i pomagači povrijedili odredbe francuskog Zakona br. 84-610 od 16. srpnja 1984. o organizaciji i promicanju fizičkih i sportskih aktivnosti (JORF od 17.7.1984.) i članak 259. francuskog Kaznenog zakonika u pogledu protuzakonitog uzimanja naslova.
- 3 Iz spisa proizlazi da osoba koja želi obavljati zanimanje nogometnog trenera u Francuskoj mora biti nositelj nacionalne diplome nogometnog trenera ili strane diplome koja je priznata kao jednakovrijedna odlukom nadležnog člana vlade nakon savjetovanja s posebnim odborom.
- 4 G. Heylens, tuženik u glavnom postupku, belgijski je državljanin i nositelj belgijske diplome nogometnog trenera kojega je „Lille Olympic Sporting Club” zaposlio kao trenera profesionalne nogometne momčadi kluba. Zahtjev za priznavanje jednakovrijednosti belgijske diplome odbijen je odlukom nadležnog člana vlade, koji je u obrazloženju uputio na negativno mišljenje posebnog odbora, koje pak nije sadržavalo razloge. Budući da je nastavio obavljati svoje zanimanje, strukovni sindikat nogometnih trenera pozvao je G. Heylensa i direktore nogometnog kluba koji

su ga zaposlili pred Tribunal correctionnel de Lille (Sud za lakša kaznena djela u Lilleu).

- 5 Tribunal de grande instance de Lille (Okružni sud u Lilleu) (osmo kazneno vijeće) izrazio je sumnju u spojivost francuskog propisa s pravilima o slobodi kretanja radnika te je stoga prekinuo postupak dok Sud ne donese prethodnu odluku o sljedećem pitanju:

„Je li, u nedostatku direktive primjenjive na zanimanje trenera sportske momčadi, prepreka slobodi kretanja radnika kako je utvrđena člancima od 48. do 51. Ugovora o EEZ-u ako se zahtijeva da osoba koja želi obavljati plaćeno zanimanje trenera sportske momčadi (članak 43. Zakona od 16. srpnja 1984.) mora imati francusku diplomu ili stranu diplomu koju je kao jednakovrijednu priznao poseban odbor čija mišljenja, protiv kojih nema posebnog pravnog lijeka, ne sadržavaju razloge?”

- 6 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja predmeta, tijeka postupka i očitovanja podnesenih na temelju članka 20. Protokola o Statutu Suda EEZ-a upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti dijelovi spisa u nastavku se navode samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje presude Suda.
- 7 Pitanjem suda koji je uputio zahtjev u biti se želi utvrditi zahtijeva li se, ako u određenoj državi članici pristup zanimanju u svojstvu zaposlene osobe ovisi o posjedovanju nacionalne diplome ili strane diplome koja je priznata kao jednakovrijedna, načelom slobode kretanja radnika koje je utvrđeno u članku 48. Ugovora mogućnost da se protiv odluke o odbijanju priznavanja jednakovrijednosti diplome koju je radniku koji je državljanin druge države članice izdala ta država članica pokrene sudski postupak i da odluka mora sadržavati razloge na kojima se temelji.
- 8 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja podsjetiti da se člankom 48. Ugovora u pogledu radnika provodi temeljno načelo sadržano u članku 3. točki (c) Ugovora, u kojoj je navedeno da za potrebe članka 2. aktivnosti Zajednice uključuju ukidanje prepreka slobodi kretanja osoba i usluga među državama članicama (vidjeti presudu od 7. srpnja 1976., Watson, 118/75, Zb., str. 1185.).
- 9 U primjeni općeg načela zabrane diskriminacije na temelju državljanstva iz članka 7. Ugovora cilj je članka 48. iz zakonodavstva država članica ukloniti odredbe o zapošljavanju, primicima od rada i ostalim uvjetima rada i zapošljavanja u skladu s kojima radnik koji je državljanin druge države članice podliježe strožem postupanju ili se dovodi u pravno ili činjenično nepovoljniji položaj u odnosu na položaj državljanina u istim okolnostima (vidjeti presudu od 28. ožujka 1979., Saunders, 175/78, Zb., str. 1129.).
- 10 Ako uvjeti pristupa određenom zanimanju nisu usklađeni, države članice imaju pravo utvrditi znanja i kvalifikacije koji su potrebni za njegovo obavljanje te zahtijevati predočenje diplome kojom se potvrđuje da njezin nositelj posjeduje relevantna znanja i kvalifikacije.
- 11 Međutim, kao što je Sud presudio u presudi od 28. lipnja 1977. (Richard Hugh Patrick, 11/77, Zb., str. 1199.), zakoniti zahtjev u različitim državama članicama koji

se odnosi na posjedovanje diploma za pristup određenim zanimanjima prepreka je učinkovitim ostvarivanju slobode poslovnog nastana zajamčene Ugovorom, čije se ukidanje treba olakšati direktivama za uzajamno priznavanje diploma, svjedodžbi i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama. Kao što je Sud isto tako presudio u toj presudi, činjenicom da takve direktive još nisu donesene državi članici ne daje se pravo da osobi na koju se primjenjuje pravo Zajednice uskrati ostvarivanje te slobode u praksi kada se ta sloboda može osigurati u toj državi članici, posebno zbog toga što je u skladu s njezinim zakonima i propisima omogućeno priznavanje jednakovrijednih stranih diploma.

- 12 Budući da je sloboda kretanja radnika jedan od temeljnih ciljeva Ugovora, obveza osiguravanja slobode kretanja u skladu s postojećim nacionalnim zakonima i propisima proizlazi iz, kao što je Sud presudio u presudi od 28. travnja 1977. (Thieffry, 71/76, Zb., str. 765.), članka 5. Ugovora, u skladu s kojim su države članice obvezne poduzeti sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Ugovora i suzdržati se od svake mjere koja bi mogla ugroziti postizanje ciljeva Ugovora.
- 13 Budući da se postupkom za priznavanje jednakovrijednosti zahtjev kvalifikacija potrebnih za obavljanje određenog zanimanja mora uskladiti sa zahtjevom slobode kretanja radnika, taj postupak nacionalnim tijelima mora omogućiti da se objektivno uvjere da se stranom diplomom potvrđuje da njezin nositelj posjeduje znanja i kvalifikacije koji su, ako ne jednaki, barem jednakovrijedni onima koji se potvrđuju nacionalnom diplomom. Ta ocjena jednakovrijednosti strane diplome mora se dati isključivo s obzirom na razinu znanja i kvalifikacija za koje se može pretpostaviti da ih njezin nositelj posjeduje na temelju te diplome, uzimajući u obzir vrstu i trajanje studija i praktičnog osposobljavanja čiji se završetak potvrđuje tom diplomom.
- 14 Budući da je slobodan pristup zapošljavanju temeljno pravo koje se Ugovorom pojedinačno dodjeljuje svakom radniku Zajednice, postojanje pravnog lijeka protiv odluke nacionalnog tijela o odbijanju ostvarivanja tog prava bitno je kako bi se pojedincu osigurala učinkovita zaštita njegova prava. Kao što je Sud utvrdio u svojoj presudi od 15. svibnja 1986. (Johnston, 222/84, Zb., str. 1651., 1663.), taj zahtjev odražava opće načelo prava Zajednice koje proizlazi iz zajedničkih ustavnih tradicija država članica i koje je zaštićeno člancima 6. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.
- 15 Učinkoviti sudski nadzor, koji mora moći obuhvatiti zakonitost razloga za pobijanu odluku, općenito podrazumijeva da sud kojemu je predmet upućen može od nadležnog tijela zahtijevati da dostavi svoje razloge. Ali kada je, kao u ovom slučaju, osobito riječ o osiguravanju učinkovite zaštite temeljnog prava koje je Ugovorom dodijeljeno radnicima Zajednice, potonji isto tako moraju imati mogućnost obraniti svoje pravo u najboljim mogućim uvjetima i odlučiti, uz potpuno poznavanje činjenica, ima li svrhe obratiti se sudu. Iz navedenoga proizlazi da je u takvim okolnostima nadležno nacionalno tijelo obvezno obavijestiti ih o razlozima na kojima se temelji njegova odluka o odbijanju, bilo u samoj odluci bilo u naknadnoj komunikaciji na njihov zahtjev.
- 16 Međutim, s obzirom na njihove ciljeve, ti zahtjevi prava Zajednice, odnosno postojanje pravnog lijeka i obveza obrazloženja, ograničeni su samo na konačne

odluke o odbijanju priznavanja jednakovrijednosti te se ne proširuju na mišljenja i druge mjere u pripremnoj i istražnoj fazi.

- 17 Stoga na pitanje koje je postavio Tribunal de grande instance de Lille (Okružni sud u Lilleu) valja odgovoriti da ako u određenoj državi članici pristup zanimanju u svojstvu zaposlene osobe ovisi o posjedovanju nacionalne diplome ili strane diplome koja je priznata kao jednakovrijedna, načelom slobode kretanja radnika koje je utvrđeno u članku 48. Ugovora zahtijeva se mogućnost da se protiv odluke o odbijanju priznavanja jednakovrijednosti diplome koju je radniku koji je državljanin druge države članice izdala ta država članica pokrene sudski postupak radi nadzora njezine zakonitosti u skladu s pravom Zajednice i da dotična osoba sazna razloge na kojima se odluka temelji.

Troškovi

- 18 Troškovi vlade Francuske Republike, vlade Kraljevine Danske i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD,

odlučujući o pitanju koje mu je presudom od 4. srpnja 1986. uputio Tribunal de grande instance de Lille (Okružni sud u Lilleu), odlučuje:

Ako u određenoj državi članici pristup zanimanju u svojstvu zaposlene osobe ovisi o posjedovanju nacionalne diplome ili strane diplome koja je priznata kao jednakovrijedna, načelom slobode kretanja radnika koje je utvrđeno u članku 48. Ugovora zahtijeva se mogućnost da se protiv odluke o odbijanju priznavanja jednakovrijednosti diplome koju je radniku koji je državljanin druge države članice izdala ta država članica pokrene sudski postupak radi nadzora njezine zakonitosti u skladu s pravom Zajednice i da predmetna osoba sazna razloge na kojima se odluka temelji.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 15. listopada 1987.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: francuski